

บทนำ

ความเป็นมา

ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกข้าวรายใหญ่ของโลก ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้ประเทศปีละไม่ต่ำกว่า 65,000 ล้านบาท และเป็นอาหารหลักประจำวันของคนไทยกว่า 65 ล้านคน แต่เกษตรกรผู้ปลูกข้าวกลับประสบปัญหาาราคาข้าวตกต่ำและราคาปัจจัยการผลิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้น เช่น สารเคมี ปุ๋ย เครื่องมือเครื่องจักรการเกษตร และน้ำมัน เป็นต้น ทำให้รายได้ที่เกษตรกรได้รับไม่เพียงพอต่อการครองชีพ และนำไปสู่การเคลื่อนย้ายแรงงานส่วนหนึ่งเข้ามาทำงานในเมืองช่วงหลังฤดูเก็บเกี่ยว ก่อให้เกิดปัญหาในด้านสังคมและอื่น ๆ อย่างไรก็ดี แม้ว่าไทยจะเป็นผู้ส่งออกข้าวใหญ่ แต่มิได้เป็นผู้กำหนดราคาข้าว การเปลี่ยนแปลงของราคาเป็นไปตามกลไกตลาด ซึ่งมีประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ด้วย ดังนั้นปัญหาาราคาข้าวที่ไม่เสถียรภาพ ยังเป็นปัญหาที่ประเทศต้องประสบเสมอมา สำหรับโครงการเสริมที่นำจะนำมาใช้เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าว โดยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จึงเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับเกษตรกรอีกทางหนึ่ง นอกจากการจำหน่ายข้าวเพื่อการบริโภคโดยตรงเพียงอย่างเดียว และเป็นการเพิ่มการจ้างงานและกระจายรายได้ในท้องถิ่นอีกด้วย

ในส่วนของจังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดทางชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศ ทิศเหนือติดกับจังหวัดฉะเชิงเทราและสระแก้ว ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดตราด และราชอาณาจักรกัมพูชา ทิศใต้ติดกับอ่าวไทย และทิศตะวันตกติดกับจังหวัดระยองและชลบุรี อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 245 กิโลเมตร โดยมีเนื้อที่ปลูกข้าวประมาณ 92,220 ไร่ และผลผลิตข้าวในปี รวมทั้งหมดประมาณ 27,794,204 กิโลกรัม ซึ่งส่วนของตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เป็นส่วนหนึ่งที่มีพื้นที่ปลูกข้าวมีผลผลิตเฉลี่ยไร่ละประมาณ 900 กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนมากจะปลูกข้าวหอมมะลิ 105 และมีการจัดตั้งกลุ่มข้าวชุมชนตะปอนใหญ่ ตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ตำบลตะปอน มี 6 หมู่บ้าน อันประกอบด้วย หมู่ 1 และหมู่ 2 บ้านตะปอนใหญ่ หมู่ 3 บ้านตะปอนน้อย หมู่ 4 และหมู่ 5 บ้านหนองเสม็ด และหมู่ 6 บ้านไร่วรรณ

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจพื้นที่ สัมภาษณ์ชุมชนและเชิญชุมชนมาร่วมประชุมกลุ่มพบว่า ในกลุ่มข้าวชานาตะปอนใหญ่ ยังประสบปัญหาในเรื่องต่าง ๆ คือ เดิมทางกลุ่มได้รับการสนับสนุนในเรื่องการพัฒนาในรูปแบบบรรจุภัณฑ์ แต่ด้วยความไม่พร้อมในเรื่องรูปแบบจึงพัฒนาเป็นเพียงแบบร่าง ไม่มีการผลิต ส่งผลให้เกิดขาดทุนจากการนำข้าวเปลือกเก็บไว้

จำนวนมาก เพราะไม่มีบรรจุกัณฑ์ที่จะพัฒนาไปสู่ประโยชน์เชิงพาณิชย์ นอกจากนี้ทางกลุ่มยังขาดการศึกษาแนวทางการจัดจำหน่าย และข่าวสารชุมชนยังขาดแนวทางการพัฒนาคุณภาพข่าวสารบรรจุกัณฑ์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

จากปัญหาข้างต้นดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะแก้ปัญหาเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ปริมาณข่าวสาร และรูปแบบผลิตภัณฑ์เดิมของกลุ่มข่าวชานาตะปอนใหญ่ โดยรวบรวมข้อมูลนำมาปรับปรุงและพัฒนาในรูปแบบบรรจุกัณฑ์พร้อมดำเนินการผลิตวัสดุบรรจุกัณฑ์ นำไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ และการจำหน่ายผลผลิตที่ยังขาดการศึกษาแนวทางการจัดจำหน่าย ลักษณะปัญหานี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยการศึกษาแนวทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ข่าวสารอย่างยั่งยืน ส่วนปัญหาในเรื่องของข่าวสารชุมชนยังขาดแนวทางการพัฒนาคุณภาพข่าวสารบรรจุกัณฑ์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร ปัญหานี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ด้วยการศึกษาคุณภาพข่าวสารบรรจุกัณฑ์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

จากความสำคัญและที่มาของปัญหา ผู้จัดทำโครงการจึงเสนอโครงการเรื่อง การพัฒนารูปแบบบรรจุกัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าผลผลิตข่าวสารสู่ตลาดผู้บริโภคแบบมีส่วนร่วม นำไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ กรณีศึกษา กลุ่มข่าวชานาตะปอนใหญ่ ตำบลตะปอน อำเภอลำดวน จังหวัดจันทบุรี เพื่อเพิ่มคุณภาพผลิตผลการเกษตรในชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบบรรจุกัณฑ์ข่าวสาร นำไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ข่าวสารอย่างยั่งยืน
3. เพื่อศึกษาคุณภาพข่าวสารบรรจุกัณฑ์ ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้กลุ่มข่าวชานาตะปอนใหญ่มีบรรจุกัณฑ์สำหรับบรรจุข่าวสารสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์
2. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการด้านการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ข่าวสารของกลุ่มข่าวชานาตะปอนใหญ่
3. เพื่อให้กลุ่มข่าวชานาตะปอนใหญ่ คำนึงถึงคุณภาพข่าวสารบรรจุกัณฑ์ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยนี้ทำการศึกษาการพัฒนาารูปแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าผลผลิตข้าวสารศึกษาคุณภาพข้าวสารบรรจุถุงตามมาตรฐานสินค้าเกษตร และนำสินค้าที่ได้ออกสู่ตลาดผู้บริโภคแบบมีส่วนร่วม นำไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ กรณีศึกษา กลุ่มข้าวชวานาตะปอนใหญ่ ตำบลตะปอน อำเภอลดง จังหวัดจันทบุรี และสรุปผลการดำเนินการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. รวบรวมสมาชิกชวานา ปริมาณข้าวสาร และรูปแบบผลิตภัณฑ์เดิมของกลุ่มข้าวชวานาตะปอนใหญ่
2. ศึกษาข้อมูลและความต้องการพัฒนาารูปแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าผลผลิตข้าวสารของกลุ่มข้าวชวานาตะปอนใหญ่
3. ออกแบบและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของรูปแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวสาร
4. จัดทำบรรจุภัณฑ์ข้าวสารตามมาตรฐานสินค้าเกษตรร่วมกับชุมชน
5. ศึกษาคุณภาพข้าวสารบรรจุถุงตามมาตรฐานสินค้าเกษตร
6. ศึกษาแนวทางการจัดการและวางแผนการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ข้าวสาร
7. สรุปผลการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำกัดขอบเขตของเนื้อหา เนื่องจากการเน้นการศึกษาทางด้านการจัดการงานวิศวกรรม โดยนำหลักการทางวิศวกรรมมาประยุกต์ใช้งานกับชุมชน ซึ่งมีขอบเขตและระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการออกแบบและพัฒนาารูปแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวสารของกลุ่มข้าวชวานาตะปอนใหญ่ ตำบลตะปอน อำเภอลดง จังหวัดจันทบุรี
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการและวางแผนการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ข้าวสารกลุ่มข้าวชวานาตะปอนใหญ่
3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาคุณภาพข้าวสารบรรจุถุง ตามมาตรฐานสินค้าเกษตรของกลุ่มข้าวชวานาตะปอนใหญ่